

ក្រសួងប្រជាជនសាធារណៈ

**អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន
បែបប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា
ឆ្នាំ២០០២-២០១១
(ករណីសិក្សាខេត្តកំពង់ឆ្នាំង)**

Democratic Local Governance in Cambodia
2002-2011: Kampong Chhnang Province

ចាន់ វិបុល

និក្ខេបបទបណ្ឌិត

**ឯកទេស : វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ
សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ : បណ្ឌិត ឈុន ណារ៉េត**

២០១៣

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	១
១. លំនាំបញ្ជាក់នៃការស្រាវជ្រាវ	១
២. ចំណោទបញ្ជាក់នៃការស្រាវជ្រាវ	៧
៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	៧
៤. វិសាលភាព និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ	៨
៥. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ	៨
៦. សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ	១០
៧. រចនាសម្ព័ន្ធនិក្ខេបបទ	១០

ជំពូកទី ១ – ទស្សនាទាន និងបទពិសោធន៍ អំពីអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន

បែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	១២
១. ទស្សនាទានអំពីអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	១២
២. ធាតុសំខាន់របស់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	១៧
២.១. ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១៧
២.២. ការឆ្លើយតបរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន	២១
២.៣. គណនេយ្យភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន	២២
៣. នយោបាយលើកកំពស់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ	២៤
៣.១. ទស្សនាទានអំពីវិមជ្ឈការ.....	២៥
៣.២. សិទ្ធិអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន	៣០
៣១.២. ទំនួលខុសត្រូវ	៣០
៣២.២. ធនធាន	៣១
៣៣.២. ស្វ័យភាព.....	៣២
៤. អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈនយោបាយវិមជ្ឈការ	៣៤
៤.១. ការលើកកំពស់ការចូលរួម.....	៣៦
៤.២. ការលើកកំពស់ការឆ្លើយតប	៣៦
៤.៣. ការលើកកំពស់គណនេយ្យភាព	៣៧

៥. បទពិសោធន៍នៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	៣៨
៦. កត្តាមានឥទ្ធិពលខ្លាំងដល់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	៤១
៦.១. វប្បធម៌នយោបាយ.....	៤២
៦.២. ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតថ្នាក់មូលដ្ឋាន.....	៤៥
៦.៣. អង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋាន.....	៤៧

ជំពូកទី ២ – អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាននៅកម្ពុជា និងនៅតំបន់សិរីភ្នំ..... ៤៩

១. អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា មុនឆ្នាំ២០០២.....	៤៩
១.១. អាណានិគមនិយមបារាំង ១៨៨៤ – ១៩៥៣.....	៥០
១.២. សង្គមរាស្ត្រនិយម ១៩៥៣ ១៩៧០ –.....	៥៥
១.៣. សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ១៩៧០ – ១៩៧៥.....	៥៧
១.៤. កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ១៩៧៥ – ១៩៧៨.....	៥៩
១.៥. សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ១៩៧៩ – ១៩៨៩.....	៦១
១.៦. រដ្ឋកម្ពុជា ១៩៨៩ – ១៩៩២.....	៦៤
១.៧. ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ដល់បច្ចុប្បន្ន: ១៩៩៣២០០១-.....	៦៦
២. នយោបាយលើកកំពស់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	៦៨
២.១. អត្ថន័យនៃអភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យក្នុងបរិបទកម្ពុជា.....	៦៨
២.២. ការវិវត្តនៃនយោបាយលើកកំពស់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន.....	៧០
២.៣. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ.....	៧៣
២.៤. ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត និងគោលការណ៍នាំ.....	៧៧
២.៥. កម្មវិធីនានាគាំទ្រដល់កំណែទម្រង់.....	៧៨
២.៦. ស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដឹកនាំ សម្របសម្រួល និង/ឬគាំទ្រ.....	៨៧
២.៦.១. ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល.....	៨៨
២.៦.២. អង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋាន.....	១០២
២.៦.៣. សម្ព័ន្ធភាពជាតិ និងសមាគមន៍ខេត្តក្រុមប្រឹក្សាយុវ័យ.....	១០៣
២.៦.៤. អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដៃគូអភិវឌ្ឍ និងភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិ.....	១០៤
២.៧. រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងរដ្ឋបាលដែនដី.....	១០៩

៣. អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាននៃកម្ពុជាមានវឌ្ឍនភាព.....	១១៥
៣.១. សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាឃុំ.....	១១៥
៣.២. ទំនួលខុសត្រូវ ធនធាន និងស្វ័យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ	១១៦
៣.៣. ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១២៣
៣.៤. ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ.....	១២៦
៣.៥. គណនេយ្យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ.....	១២៨
៤. អភិបាលកិច្ចរបស់ឃុំចំនួនប្រាំ ក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំងមានវឌ្ឍនភាពបណ្តើរៗ... 133	
៤.១. សិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំកើនឡើង	១៣៣
៤.១.១. ទំនួលខុសត្រូវ (មុខងារ ភារកិច្ច និងអំណាច) មានកម្រិតខ្ពស់	១៣៣
៤.១.២. ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានមនុស្ស មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់	១៣៨
៤.១.៣. ស្វ័យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មិនទាន់ពេញលេញ	១៤៧
៤.២. អភិបាលកិច្ចកាន់តែមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យ	១៤៩
៤.២.១. ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមានកម្រិតមធ្យម.....	១៥០
៤.២.២. ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំស្របតាមតម្រូវការ តែមិនគ្រប់គ្រាន់	១៧១
៤.២.៣. គណនេយ្យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំចំពោះប្រជាពលរដ្ឋនៅទាប	១៨៨
ជំពូកទី ៣ – ការវិនិយោគវិនិយោគ បញ្ហាប្រឈម និងដំណោះស្រាយ	២០៣
១. ការវិនិយោគវិនិយោគ	២០៣
១.១. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ និងក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត	២០៣
១.២. រចនាសម្ព័ន្ធ និងប្រព័ន្ធ	២០៥
១.៣. ការអប់រំ និងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព	២០៨
១.៤. គំនិតផ្តួចផ្តើម និងយន្តការ.....	២០៨
២. បញ្ហាប្រឈម	២១០
២.១. វប្បធម៌នយោបាយមិនមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យ	២១០
២.២. ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតឃុំ រារាំងដល់គុណភាពអភិបាលកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ	២១២
២.៣. អង្គការសហគមន៍នៅទន់ខ្សោយ	២១៣
៣. ដំណោះស្រាយ	២១៣
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	២១៦

បញ្ជីតារាង ប្រអប់ ដ្យាក្រាម ក្រាហ្វិក និងឧបសម្ព័ន្ធ

តារាង

តារាង ២៖ សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល១.....	៩៣
តារាង ២.២៖ គប.អ.ជ.....	៩៦

ប្រអប់

ប្រអប់២.១៖ តួនាទី ភារកិច្ចរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន នៃក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល	៩៤
ប្រអប់២.២៖ តួនាទីសំខាន់ៗរបស់ គប.អ.ជ.....	៩៧
ប្រអប់ ២ដែលក្រុមប្រឹក្សាយុំបាននិងកំពុងអនុវត្ត១៖ ភារកិច្ចសំខាន់ៗនៃមុខងារទី៣.....	១៣៤
ប្រអប់ ២.៤៖ យន្តការសិក្សាអំពីយល់ពីបញ្ហា និងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១៧៨
ប្រអប់ ២.៥៖ យន្តការជម្រុញឱ្យមានគណនេយ្យភាព	១៩៣

ដ្យាក្រាម

ដ្យាក្រាម២៖ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងដែនដីកម្ពុជា១.....	១១០
ដ្យាក្រាម ២៖២. រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលឃុំ	១១២

ក្រាហ្វិក

ក្រាហ្វិក ២៖១. អត្រាភាពក្រីក្រនៅកម្ពុជាថយចុះពី៣៥.១ %ឆ្នាំ២០០៤ មក២៤.៥ %ឆ្នាំ២០១១. ១២៧	
ក្រាហ្វិក ២៖ ក្រុមប្រឹក្សាយុំយល់ដឹងខ្ពស់អំពីធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ២.....	១៤០
ក្រាហ្វិក ២.៣៖ ប្រជាពលរដ្ឋយល់ដឹងទាបអំពីធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំ.....	១៤១
ក្រាហ្វិក ២.៤៖ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ឃុំកើនឡើងខ្លាំង.....	១៤២
ក្រាហ្វិក ២.៥៖ មូលនិធិឃុំមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ	១៤៤
ក្រាហ្វិក ២.៦៖ ស្វ័យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាយុំមិនទាន់ពេញលេញនៅឡើយ	១៤៨
ក្រាហ្វិក ២.៧៖ ក្រុមប្រឹក្សាយុំនិងប្រជាពលរដ្ឋឱ្យតម្លៃលើអភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យ.....	១៥០
ក្រាហ្វិក ២.៨៖ ក្រុមប្រឹក្សាយុំនិងប្រជាពលរដ្ឋឱ្យតម្លៃខ្ពស់លើការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១៥២
ក្រាហ្វិក ២.៩៖ មនុស្សគ្រប់គ្នាត្រូវតែចូលរួម	១៥៣
ក្រាហ្វិក ២.១០៖ ប្រជាពលរដ្ឋស្គាល់ក្រុមប្រឹក្សាយុំច្បាស់.....	១៥៧
ក្រាហ្វិក ២.១១៖ ការប្រាស្រ័យទាក់ទងរវាងប្រជាពលរដ្ឋនិងក្រុមប្រឹក្សាយុំមានភាពជិតស្និទ្ធ	១៥៨
ក្រាហ្វិក ២.១២៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការបោះឆ្នោតខ្ពស់ តែក្នុងការសម្រេចចិត្តទាប	១៦០
ក្រាហ្វិក ២.១៣៖ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនត្រូវការលិខិតអញ្ជើញសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ពួកគាត់	១៦៤
ក្រាហ្វិក ២.១៤៖ យន្តការលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ	១៦៥
ក្រាហ្វិក ២.១៥៖ បរិមាណនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមានកម្រិតមធ្យម	១៦៨

ក្រាហ្វិក ២.១៦៖ ភាពសកម្មនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋស្ថិតក្នុងកម្រិតមធ្យម..... ១៦៩

ក្រាហ្វិក ២.១៧៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំឆ្លើយតបចំពោះរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់លើច្រើនជាងគេ..... ១៧៣

ក្រាហ្វិក ២.១៨៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំចាត់ទុកការឆ្លើយតបចំពោះប្រជាពលរដ្ឋសំខាន់តែប្រជាពលរដ្ឋចាត់ទុកថា
មិនសូវសំខាន់..... ១៧៤

ក្រាហ្វិក ២.១៩៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំត្រូវឆ្លើយតបចំពោះអ្នកក្រីក្រ..... ១៧៦

ក្រាហ្វិក ២.២០៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដឹងអំពីបញ្ហានិងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានច្បាស់..... ១៧៧

ក្រាហ្វិក ២.២១៖ មធ្យោបាយសិក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈម និងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ..... ១៧៩

ក្រាហ្វិក ២.២២៖ កិច្ចការអាទិភាពដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំបានអនុវត្ត..... ១៨១

ក្រាហ្វិក ២.២៣៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំផ្ដោតសំខាន់លើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តជាងការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព.. ១៨២

ក្រាហ្វិក ២.២៤៖ ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មានភាពសមស្របខ្ពស់ណាស់..... ១៨៤

ក្រាហ្វិក ២.២៥៖ ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ស្ថិតក្នុងបរិមាណមធ្យម..... ១៨៥

ក្រាហ្វិក ២.២៦៖ ការឆ្លើយតបរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានគុណភាពខ្ពស់..... ១៨៦

ក្រាហ្វិក ២.២៧៖ ប្រជាពលរដ្ឋមិនសូវទាមទារឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំឆ្លើយតបទេ..... ១៨៧

ក្រាហ្វិក ២.២៨៖ ការយល់ដឹងពីគណនេយ្យភាពរីកចម្រើន តែមានកម្រិតមធ្យមនៅឡើយ..... ១៩០

ក្រាហ្វិក ២.២៩៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់លើនិងប្រជាពលរដ្ឋ .. ១៩០

ក្រាហ្វិក ២.៣០៖ គណនេយ្យភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះប្រជាពលរដ្ឋសំខាន់..... ១៩១

ក្រាហ្វិក ២.៣១៖ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានគណនេយ្យភាពចំពោះរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់លើជាងប្រជាពលរដ្ឋ..... ១៩៥

ក្រាហ្វិក ២.៣២៖ គណនេយ្យភាពរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំចំពោះប្រជាពលរដ្ឋបានរីកចម្រើន..... ១៩៧

ក្រាហ្វិក ២.៣៣៖ គណនេយ្យភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះប្រជាពលរដ្ឋសំខាន់..... ១៩៨

ក្រាហ្វិក ២.៣៤៖ ប្រជាពលរដ្ឋមិនបានទាមទារឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ មានគណនេយ្យភាពនៅឡើយ..... ១៩៩

ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ - កម្រងសំណួរសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ..... ២៣៧

ឧបសម្ព័ន្ធទី ២ - ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋាភិបាលឃុំ សង្កាត់ឆ្នាំ២០០១..... ២៥៧

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ - ដ្យាក្រាមនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាអាណត្តិទី២..... ២៨០

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤ បញ្ជីតំបន់សិក្សា ក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង -..... ២៨១

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥ តារាងអ្នកផ្តល់ព័ត៌មាន ក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង -..... ២៨២

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៦ អំពីខេត្តកំពង់ឆ្នាំងក្នុងពេលសិក្សា -..... ២៨៥

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៧ - ផែនទីរដ្ឋបាល និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខេត្តកំពង់ឆ្នាំង..... ២៨៦

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៨ - ផែនទីភាពក្រីក្រថ្នាក់ឃុំ..... ២៨៧